

Ideologiska strategier och maskulin rationalitet

Kirunas stadsomvandling

BO NILSSON är docent i etnologi och verksam som biträdande prefekt och föreståndare för Kulturanalysprogrammet vid Institutionen för kultur- och medievetenskaper, Umeå universitet. Hans forskning har handlat om bl.a. maskulinitet och brottsoffer. Nuvarande projekt är inriktat mot staden Kiruna och den förestående stadsomvandlingen som (köns)ideologiska fenomen.

Kiruna är en relativt ung stad som tog sina första stapplande steg i slutet av 1800-talet. Invånarantalet har varierat, men i dagsläget (2008) bor mellan 18 000 och 19 000 i centralorten. Kiruna förknippas gärna med såväl snö, kyla och långa mörka vinterdagar som midnattssol och ljusa sommarnätter. Staden sammankopplas även med rymdforskning och friluftsliv, men kanske framför allt med huvudnäringen som är och har varit gruvdrift. Det är ett etablerat synsätt, att "går det bra för LKAB, går det bra för Kiruna":

Kirunaborna kan sin historia. När LKAB nyser blir Kiruna förkylt, säger det lokala talesättet. Gruvan är deras levebröd och de kallar LKAB för mamma, moster, en födande hand – liknelserna är många och känslosamma (*Vår Bostad* 14 oktober 2005).

Under senare tid har Kiruna uppmärksamats på grund av gruvbrytningens effekter. Malmkroppen lutar in under staden och fortsatt brytning innebär risk för ras i stadens centrala områden. Därför anser man att delar av Kiruna måste omlokaliseras och detta faktum upptar numera kirunabornas intresse, men än mer omvärldens. I såväl rikstäckande som internationella medier har rapporterats om staden som ska flyttas.

Kirunas omvandling förväntas på längre sikt att direkt påverka cirka 10 procent av stadens befolkning. Enligt uppgifter på Kiruna kommuns hemsida kommer 960 lägenheter (1 760 personer) att beröras de närmaste 30 åren. På kortare sikt, före 2014, påverkas 160 lägenheter och 450 personer. Mellan 2014 och 2024 är det ungefär 280 lägenheter med 500 boende som hamnar innanför sprickzonen (www.kommun.kiruna.se).

Ett syfte med den här artikeln är att diskutera de ideologiska strategier och den maskulina rationalitet som präglar offentlig retorik kring omvandlingen, och speciellt sådan retorik som förordar en flytt av staden. Med offentlig retorik avses i första hand information från Kiruna kommun och LKAB, men också den rapportering som förekommit i medier, framför allt dags- och kvällstidningar.

Ideologibegreppet används i artikeln i betydelsen en uppsättning självklara men riktade föreställningar och idéer av kollektiv eller semikollektiv karaktär. Ideologier innefattar också aspekter av makt och dominans (jfr Eagleton 1991:5), och bärs upp av olika ideologiska strategier. Att ge exempel på det sistnämnda är alltså en avsikt med artikeln.

LANSERING AV EN STADSOMVANDLING – IDEOLOGISKA STRATEGIER

En grundläggande strategi i förordandet av stadens omlokalisering är att hävda dess nödvändighet. I en informationsbroschyr från Kiruna kommun sägs t.ex. att samhällets överlevnad är avhängig en flytt av staden.¹ Här finns en determinerande ton och alternativa utvägar tycks inte ens vara möjliga att överväga.

Förutom att framhålla det oundvikliga med omvandlingen har LKAB och Kiruna kommun vid upprepade tillfällen pekat på omvandlingens fördelar, vilket bland annat framkommer på kommunens hemsida under rubriken "Vision":

I bilden av det framtida Kiruna – en högteknologisk mönsterstad, ett ekologiskt anpassat framtidssamhälle – kommer vår stad att genomgå stora förändringar de kommande åren. Det ger oss ett unikt tillfälle att utveckla Kiruna till en modern mönsterstad. Men även i ett

framtida Kiruna skall stadsbilden påminna oss hur vår speciella historia alltid är närvarande. Vår vision bygger därför på Hjalmar Lundbohms idéer men innefattar också en beredskap att ta emot det som är tidens krav inte minst ifråga om miljöanpassning, ny teknik, energisystem och hållbarhet. Den nya tiden ska mötas med bred beredskap i den fysiska planeringen liksom i övrig planering. (www.kommun.kiruna.se).

Här görs anspelningar på det tidiga Kiruna och gruvfogden Hjalmar Lundbohms strävan efter att skapa en mönsterstad. Denna strategi är relativt vanlig och en ideologisk effekt av detta är att omvandlingen ges historiskt stöd och därigenom legitimitet. Lundbohms "mönsterstad" har genom åren tillskrivits en mängd positiva egenskaper och det är denna "goodwill" som texten anspelar på. Här skulle man kunna tala om ett slags selektiv kognitiv monumentalisering. En skapad men väletablerad mental bild av ett förflutet samhälle används för att bygga upp positiva föreställningar om det kommande.

På den nämnda hemsidan beskrivs vidare vad som kommer att känneteckna den "nya" staden. Exempelvis framhålls betydelsen av en god miljö med ren luft, och att sjöar och vattendrag ska finnas i anslutning till den nya bebyggelsen. Viktigt anses även vara att omflyttningen: "karaktäriseras av kombinationen bebyggelse och grönområden med integrering av kategorier äldre, barnfamiljer, flerfamiljshus och villaboende". Vidare vill man bevara delar av den äldre kulturhistoriska bebyggelsen, och betonar att människor, oavsett härkomst, ska känna sig trygga i staden. Även den sociala miljön ska således beaktas i omvandlingen. Fritids- och kulturliv lyfts fram som centralt och här nämns sådant som grannskaps-

tänkande, mötesplatser och lokal gemenskap samt jämställdhet och tillgänglighet (www.kommun.kiruna.se).²

Slående med denna beskrivning är dess "självklarhet". Tanken på en god miljö, varierad bebyggelse, trygghet och lokal gemenskap är minst sagt okontroversiell (jfr Lundgren 2005). Framtidsskildringen kan sägas bygga på ett slags igenkännandets strategi. Genom att presentera det kommande i "oprecisa" men positiva termer – ytterst få kan t.ex. invända mot idén om en god miljö – framstår stadsomvandlingen som icke hotfull. Det är närmast bilden av ett lyckosamhälle som målas upp, en förmodern småstad kännetecknad av social närhet, samvaro och natur(lighet).

Ytterligare en strategi i lanseringen av stadsomvandlingen är att framhålla dess demokratiska karaktär. Kommunen betonar betydelsen av att kirunabor får komma till tals i processen:

Samrådsmöten, diskussioner med olika intressegrupper, öppet hus, utställningar, interaktiv kommunikation genom Internet och särskilda satsningar på unga är några exempel på hur kommunens politiker vill få kirunaborna delaktiga i arbetet (www.kommun.kiruna.se).

Här poängteras också att: "...maximal öppenhet och maximal tillgänglighet ska vara vägledande för allt som rör det nya Kiruna" (www.kommun.kiruna.se). Detta innebär bland annat att kirunaborna ska få tillgång till alla de faktaunderlag som Kirunas politiker tar del av. Ungdomar och speciellt unga kvinnor är de grupper som anses mest betydelsefulla att nå i arbetet med det framtida Kiruna, inte minst för att unga kvinnor är den grupp som i stor utsträckning lämnar kommunen (www.kommun.kiruna.se). Betoningen av den demokratiska processen är förstås

också ett tillvägagångssätt för att ge omvandlingen legitimitet och att bemöta eventuell framtida kritik. Dessutom ger det intrycket av att alla kommer att kunna vara delaktiga i, eller åtminstone ha möjlighet att ingå i, förandet av det kommande Kiruna. Men det "demokratiska" tycks inte innefatta ett inflytande över om flytten överhuvudtaget ska ske eller inte.

Enligt kommunen kan stadsomvandlingen göra Kiruna till ett föredöme för andra liknande processer i världen:

...Kiruna kan kanske bli en förebild för andra städer i världen. Man kan till exempel tänka sig att klimatförändringen och den befarade höjningen av havsytan de kommande decennierna kommer att tvinga städer att flytta till säkrare lägen. Då kan de erfarenheter vi samlar på oss här i Kiruna vara bra att ha för dem som arbetar med samhällsplanering i dessa städer (*Kiruna – en stad i omvandling* 2007:14).

Denna altruistiska strategi är också ett medel i legitimerandet av omvandlingen. Genom att framhålla dess vidare betydelse – att erfarenheterna av processen kan vara till nytta för andra och bidra med någonting värdefullt – gör man det svårare för eventuella kritiker att ifrågasätta omlokaliseringen. Ännu ett tillvägagångssätt i lanseringen av flytten är att betona det unika med projektet. På Kiruna kommuns hemsida skriver man att: "Omvandlingen av Kiruna stad saknar motstycke. Det finns inte något liknande exempel på en omvandling i en sådan stor skala" (www.kommun.kiruna.se).

En återkommande synpunkt är att kirunaborna är antingen positiva, likgiltiga eller mer eller mindre ointresserade av omvandlingen. Besökande journalister har med viss förvåning skrivit om detta. I en broschyr utgiven av Kiruna kommun nämns också invånarnas tystnad:

Vy över Kiruna. Foto: Björn Lindahl.

Besökare blir ibland förvånade över att befolkningen inte verkar bry sig om stadsomvandlingen, men man kan också tolka den tystnaden som att folk i allmänhet är trygga och accepterar villkoren som deras framtid måste bygga på (Kiruna – en stad i omvandling 2007:15).

En möjlig förklaring enligt kommunen är alltså att människor är trygga och accepterar förändringarna. Här speglas samma ideologiska likriktning som tidigare och som talar till omlokaliseringens fördelar.

Sammantaget förmedlar dessa skildringar en bild av stadsomvandlingen som nödvändig och oundviklig samt som någonting positivt och för framtiden berikande. Eventuella nackdelar eller problem får mycket litet utrymme. Visionen om

den kommande staden kan, eftersom den har en ideologisk slagsida, betraktas utifrån begreppen *universalism och partikularism*. Det är partikulära intressen som ges en universell karaktär (jfr Cohen 1981) i den meningen att det är vissa perspektiv och intressenter som dominerar offentliga föreställningar om stadsomvandlingen och det kommande Kiruna.

TEKNIK, RATIONALITET OCH EKONOMI SOM IDEOLOGI

Den offentliga idéerna omkring omvandlingen präglas av en teknisk rationalitet som innebär att frågor av annan och "mju-

kare" karaktär skjuts i bakgrunden. I en broschyr från kommunen berättas om bebyggelsen:

Delar av de hus som rivs kan man kanske använda som byggnadsmaterial. När exempelvis Ullspirans invånare måste flytta, kanske de flyttar till nybyggda lägenheter om sådana finns (*Kiruna – en stad i omvandling* 2007:11).

Det är flera "kanske" och "om" i texten, och möjligtvis kan detta ses om en helgärdering från kommunens sida, att inte utlova någonting i förväg. Men broschyren speglar en än viktigare tendens i de ideologier som präglar omvandlingen. Och det är just detta att retoriken kännetecknas av en teknisk rationell hållning som är inriktad på frågor om hur flytten konkret ska gå till och vad den kommer att innebära materiellt. När Kiruna kommun presenterar hur flytten ska genomföras handlar det i första hand om infrastrukturella frågor, såsom att man kommer att dra nya vägar och vattenledningar, att Vattenfall konstruerar ett nytt ställverk, samt att Banverket bygger en ny omformarstation och planerar den nya järnvägen. Nyckelbegrepp i kommunens vision är bland andra miljöanpassning, ny teknik och energisystem (*Kiruna – en stad i omvandling* 2007:10–12). Rapporteringar i medier präglas av liknande tankegångar. Själva flyttandet av människor och byggnader, nya dragningar av va-nätet och elförsörjningen, planering av skolor, dagis och nya bostadsområden hamnar i fokus (se t.ex. *Aftonbladet* 22 november 2007). Flytten av det omtyckta och välkända stadshuset anses vara förknippad med tre huvudproblem, finansiering, teknik kring själv transporten och var personalen ska arbeta under tiden (*NSD* 31 oktober 2007).

Det är således den fysiska omvand-

lingen som tycks vara det centrala, och kulturella, sociala, etniska och andliga frågor hamnar i bakgrunden. Förvisso nämns i visionära dokument, vilket framgick tidigare, betydelsen av sådant som t.ex. kulturliv, grannskapstänkande, lokal gemenskap och jämställdhet, men det sker i mindre utsträckning. I kommunens fördjupade översiktsplan skiljer man mellan hårda och mjuka risker med stadsomvandlingen (jfr Johansson 2007:25). Hårda risker berör materiella ting, såsom att hus rasar, att järnvägen skadas av markdeformationer eller att annan infrastruktur drabbas tidigare än beräknat. Med mjuka risker avses t.ex. vantrivsel, social segregation och utflyttning. Vanligtvis är det alltså det förstnämnda, hårda frågor och tekniska aspekter, som anses viktiga. I en tidningsintervju med kyrkoherde Jan-Erik Kuoksus, som svarar på frågan hur det känns att kyrkan ska flyttas, framkommer dock att det också kan finnas problem av icke-teknisk natur:

Ja, egentligen är det ju skalet man flyttar i så fall. Vad händer med innehållet, alla minnen om glädje och sorg som finns här och hur flyttar man en minneslund? [...] Rent fysiskt kan man ju ta jordblock och flytta, men det som finns där kommer nog alltid att vara just där (www.nsd.se 11 januari 2007).

Däremot när kommunen informerar om kyrkans framtid handlar det om hur byggnaden ska kunna transporteras, var den eventuellt bör placeras och kostnader för transporten. Även om detta förs fram som problem, är det problem av konkret natur som kan lösas med rätt teknik. Upplevelser av och känslor inför rivning och uppbyggnad av kyrkan på annan plats skjuts i bakgrunden.

Det fokus som hamnat på stadens centrala byggnader kan i sig ses som en ideo-

logisk strategi, speciellt som detta har denna tekniska inriktning. Att i första hand planera omflyttning av vad som anses vara viktiga byggnader innebär också att andra frågor får en undanskymd plats. De centrala byggnaderna är inte bara nyckelsymboler för staden Kiruna, de har också blivit nyckelsymboler för en "lyckad" stadsomvandling och för det nya Kiruna. Inriktningen på vilka byggnader som ska bevaras och hur de ska kunna flyttas – monumentaliseringen av Kiruna – kan således betraktas som ett ideologiskt maktmedel som förskjuter människors uppmärksamhet från andra företeelser och fenomen. Inriktningen på konkreta byggnader och monument i vid mening är en ideologisk genväg förbi mer svårhanterbara frågor.

Intresset för hårda frågor kommer också till uttryck i termer av ekonomi, finansiering och kostnader. Många tidningsartiklar tar upp frågan om vad stadsomvandlingen kommer att kosta och vem som ska stå för kalaset:

20 miljarder kronor? Eller 30 miljarder? Ingen vet hur mycket det kostar att flytta centrala Kiruna för att klara fortsatt gruvbrytning. Ingen vet vem som skall betala (*Göteborgs-Posten* 20 januari 2008).

På Kiruna kommuns hemsida presenteras under en speciell rubrik, "Sensationella siffror", kostnaderna för olika delprojekt i stadsomvandlingen. Här nämns t.ex. att ombyggnaden av järnvägen kostar mellan 2,5 och 3,5 miljarder kronor, att en ny sträckning av E10 kräver investeringar på 200 till 350 miljoner, att spillvattenledningen (avloppsledningen) kostar 49 miljoner och flytten av ett Bläckhorn (välkända bostadshus från tidigt 1900-tal) 1 miljon (www.kiruna.kommun.se).

Ekonomiska frågor är förstås viktiga,

eftersom det handlar om så stora summor som det gör. Men även diskussioner om ekonomi har en ideologisk effekt i den meningen att de "döljer" eller förminskar andra aspekter. På samma sätt som med teknisk rationalitet innebär finansieringsfrågan att mjuka värden överflyglas. Det väsentliga med omvandlingen tycks i första hand vara frågor om hur hus flyttas och vem som står för kostnaden. På ett övergripande plan utgör detta också ett exempel på en reduktionistisk strategi, dvs. en "förenkling" av omvandlingsprocessen. Det verkar som att det är tillräckligt att lösa tekniska och ekonomiska problem för att omvandlingen ska lyckas.

STADSOMVANDLINGENS IDEOLOGISKA OCH MASKULINA KONTEXT

Begrepp som omvandling, utveckling och förnyelse samt uppfattningar om produktionens industrialisering, teknologisk kunskap, traditionens minskade betydelse, demografiska omvälvningar, stadstillväxt och masskommunikation har förknippats med modernism och moderna samhällen (se t.ex. Berman 1982). Delar av detta, inte minst behovet av omvandling och tilltron till teknisk rationalitet, är tydligt närvarande i den offentliga ideologin kring Kiruna och stadsomvandlingen. Kirunas tillkomsthistoria går också att placera in i ett modernt sammanhang. Staden skapades som ett mönstersamhälle anpassat till en industriell kontext. Detta bidrog till dess moderna karaktär. Utifrån Lars-Olov Sjöströms modell över "traditionen" kontra "moderniteten" (2007:36) kan det tidiga Kiruna beskrivas som modern i bemärkelsen en rörlig, kulturellt förändringsbenägen och innovativ plats.

Ideologin kring Kiruna och stadsom-

vandlingen kan dock inte på ett enkelt sätt förbindas med en modernistisk retorik. Moderna tendenser, såsom de som präglade omvandlingen av flera svenska städer vid 1900-talets mitt och som gick ut på att riva stadskärnorna och bygga nytt, är t.ex. inte direkt tillämpbara på det nutida Kiruna och stadsomvandlingen. Här har man snarare dragit lärdom av rivningarna. Den uttalade viljan att bevara byggnader och för staden typiska kännetecken är exempel på detta. En medvetenhet om miljöfaktorer och tankar på hållbar utveckling är andra exempel. Men det finns i Kirunaideologin en tendens som har en tydlig modern prägel, och det gäller just tilltron till eller betoning av tekniska lösningar, det rationella och förnuftiga. Som noterades ovan är retoriken kring stadsomvandlingen fokuserad på hur man bäst och billigast löser de tekniska problemen som uppstår då delar av en stad ska omlokaliseras. Den tekniska rationaliteten är inriktad på beräkningar, kalkyler och praktisk problemlösning, och står närmare ett slags praktiskt vetande än en intellektuell insikt i sig.

Sven-Eric Liedman gör en uppdelning av moderniteten i en mjuk och en hård variant. Hård modernitet handlar om teknisk hantering av problem, maskiners prestanda, kalkyler, siffror och precisa rutiner, medan mjuk innefattar t.ex. föreställningsvärldar, existentiella frågor, etik och handlingsnormer (Liedman 1999; se även Sjöström 2007:46). Med hänvisning till Liedman kan Kirunaideologin sägas vara mer förankrad i den hårda versionen.

Om detta översätts till ett regionalt sammanhang, i termer av regionala diskurser, tycks Kirunaideologin befinna sig i brytpunkten mellan en traditionell och en mer sentida syn på regionen. Den traditionella diskursen är knuten till indu-

strisamhället och definierar tillväxt i termer av ekonomisk, teknisk och fysisk infrastruktur. En senare mer holistisk syn på regionen knuten till kunskapssamhället innebär en betoning av livskvalitet, kreativitet, kunskapsstillgång samt nya idéer och ny teknologi. Även hälsa, kultur, utbildning, miljö och omsorg är centralt. Ytterligare kännetecken på den nya diskursen är regional solidaritet, som ett sätt att möta konkurrensen på internationella marknader, och regional självtillit, där beroendet av statlig hjälp ersätts av regionen som en aktiv agent som själv skapar sin framtid. Mångfald och en tilltro till inte minst etniska skillnader utgör andra karaktäristika. Den förstanämnda diskursen är mer exkluderande genom att den förlitar sig på centrala aktörer, betonar tekniska och ekonomiska förhållanden som grund för tillväxt, men tar också vissa hänsyn till miljöfrågor. Den senare inkluderande diskursen betonar behovet av fler aktörer och mångfald, samt innefattar nya sociala rörelser som utmanar den tekniska rationaliteten (se Hudson 2001).

Kirunaideologin har inkluderande tendenser, såsom ett intresse för mångfald och delaktighet samt nya näringar, vilket t.ex. kommer till uttryck när det i officiella sammanhang hävdas att samtliga kirunabor ska kunna vara med om att "tycka till" om stadsomvandlingen och när mångfald ses som en resurs. Men ideologin uppvisar också traditionella "folkhemsidéer", såsom en tydlig koppling mellan det lokala och staten samt tilltron till en central aktör, LKAB. Ur ett annat perspektiv kunde kanske hävdas att "det inkluderande" i första hand rör sig på en retorisk nivå, medan "det exkluderande" är förankrat i praxis.

Vad som underbygger de ideologiska aspekterna är att de går hand i hand med

en annan och fortfarande uttalad tendens i Kiruna, nämligen den maskulina kulturs dominans. Teknisk rationalitet (hård modernitet och en exkluderande regional diskurs) och maskulinitet utgör med andra ord två interagerande företeelser i kirunaideologin och idéerna omkring stadsomvandlingen. Betoningen av teknik och tilltron till en central aktör inom en traditionell näring innebär en reproduktion av (en traditionell) maskulinitet och tvärtom, eftersom teknologi utgör en del av typiska och stereotypiska representationer av maskulinitet (jfr Mellström 2003:16–17). Wajcman (1991) pekar på två former av teknologisk maskulinitet, där en betonar tuffhet och kunskaper i mekanik. Den andra bygger på en professionell kalkylerande rationalitet hos teknikexpertis. I Kirunas officiella dokument är den senare varianten mest synlig, medan den förstnämnda utgör en viktig del av Kirunas maskulin kultur i stort, eftersom många män har sin uppväxt och utkomst samt sina intressen knutna till maskiner och teknik (Hägg 1993). Gruvnäringen är en central inkomstkälla och fritidsintressen inriktade mot mekanik, såsom motorcyklar, bilar och skotrar, är vanligt förekommande. I dessa sammanhang uttrycks manlighet bland annat genom förmågan att på ett till synes självklart och "förkroppsligat" sätt kunna hantera verktyg, maskiner och redskap (jfr Mellström 2003:165).

Men på en övergripande strukturell nivå har teknologisk kunskap inom ramen för expertsystem och maskulinitet ett betydande inflytande över samhällets infrastruktur. Vägbyggen, kommunikationssystem och informationssamhället i stort är teknologiska fenomen som i höge grad är knutna till maskulinitet än femininitet. I Kirunas stadsomvandling kom-

Vy över Kiruna från toppen av Kiirunavaara. Foto: Thomas Nylund.

mer detta till uttryck på ett konkret sätt, eftersom "flytten" – vilket också nämndes ovan – främst involverar män och en maskulin teknologisk logik. Stadsomvandlingens rationalitet är således ett maktinstrument som gynnar män och som reproducerar maskulinitet, både för att den talar till traditionella maskulina intressen, men också för att de yrkeskulturer och aktörer som görs viktiga är sådana där vanligtvis män arbetar.

Även de ideologiska legitimeringsstrategier som diskuterades tidigare kan förstås på detta sätt, eftersom de främst tillfredställer en traditionell manlighets

behov av klara och tydliga budskap (jfr Nilsson 1999). Vad detta kan få för följder för Kirunas stadsomvandling och framtid, och för den eftersträvarvärda demokratiska processen, är kanske något som bör diskuteras.

NOTER

¹ Kiruna – en stad i omvandling 2007:19.

² Visionen om det nya Kiruna påminner till viss del om de föreställningar som kom till uttryck vid en planerad ombyggnation av området Långgatorna i Göteborg. Där framhölls bland annat betydelsen av kulturhistoriska kvaliteter, en varierad bebyggelse och affärsverksamhet, karaktäristiska gator och ett levande folkliv samt bra luft och öppna ytor (Forsemalm 2007:57).

KÄLLOR OCH LITTERATUR

- Berman, Marshall, 1987. *Allt som är fast förflyktigas. Modernism och modernitet*. Lund: Arkiv.
- Cohen, Abner, 1981. *The Politics of Elite Culture. Explorations in the Dramaturgy of Power in the Modern African Society*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Eagleton, Terry, 1991. *Ideology. An Introduction*. London: Verso.
- Forsemalm, Joakim, 2007. *Bodies, Bricks and Black Boxes: Power Practices in City Conversion*. Göteborg: Göteborgs universitet, Etnologiska institutionen.
- Frykman, Jonas & Ehn, Billy, 2007. *Minnesmärken. Att tolka det förflutna och besvärja framtiden*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.
- Hudson, Christine, 2001. *Regionala partnerskap – ett hot mot eller ett förverkligande av demokrati?* CERUM Working Paper 36:2001. Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.
- Hägg, Kerstin, 1993. *Kvinnor och män i Kiruna. Om kön och vardag i förändring i ett modernt gruvsamhälle 1900–1990*. Umeå: Umeå universitet, Sociologiska institutionen.

Johansson Helena, 2007. *Samerna och rennäringen i det nya Kiruna*. Stads- och landskapsplanering LP0410. Institutionen för Stad och Land, SLU Ultuna.

Kiruna – en stad i omvandling, 2007. Informationsbroschyr från Kiruna kommun.

Liedman, Sven-Eric, 1999. *I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria*. Stockholm: Bonnier.

Lundgren, Anna Sofia, 2005. "Nostalgi och samvete. Reflektioner kring nostalgi som strategi i berättelser." I: *Kulturella Perspektiv* 1:2005.

Mellström, Ulf, 2003. *Masculinity, Power and Technology. A Malaysian Ethnography*. Ashgate.

Nilsson, Bo, 1999. *Maskulinitet. Representation, ideologi och retorik*. Umeå: Boréa.

Sjöström, Lars-Olov, 2007. *Modernitet i det traditionella. Kulturbyggen och gränser inom ett nord-svenskt område*. Umeå: Umeå universitet.

Wajcman, Judy, 1991. *Feminism Confronts Technology*. Cambridge: Polity Press.

www.kiruna.kommun.se

SUMMARY

The Relocation of Kiruna Ideological Strategies and Masculine Technologies

Kiruna is a relatively young and small town in the north of Sweden. Due to the expansion of the mining industry parts of the central Kiruna has to move a few kilometers in a northwest direction. About ten percent of the population are in the long run going to be affected by the relocation. The mining company, LKAB, and Kiruna municipality argues for the necessity of the city moving, and the same view is reproduced by local and nationwide media. This article discusses the ideological strategies involved in the argumentation for a relocation, e.g. the use of historical perspectives and the production of a kind of utopian future. The article also discusses how a semitradectional masculinity is reproduced through this argumentation and its focus on technological aspects of for example moving houses and building new roads. Social, cultural and emotional aspects are more or less invisible in the process.